

Tegel

Nr 1 1986

Slaget från Östra Grevie.

Vad är det som gör den slagna stenen så unik?
Är det att den representerar själva tegelstenens idé
— oförändrad sedan sekler?
Eller är det att varje sten har sin karaktär som ett
fingeravtryck i tiden?
Eller är det för att den med slagen sten
murade väggen har mera liv och nyanser än andra?
Vem vet.

Men vad vi vet är att många bett oss ta fram ett slaget
program i rött, rosa och gult.

Här är det.

Östra Grevie Tegelbruk.

Försäljning, prover och ytterligare information
kontakta Sydtegel.

040/787 70, 031/87 02 70 eller 08/45 25 50.

Tidskriften Tegel

Box 12 640 24 Sköldinge
0157-505 50

Produktion:

Nils Plöjel

Foto:

Nils Plöjel

Ansv. utg.:

Hans Gardehall

Tryck:

Schmidts, Helsingborg

Innehåll:

Sölvesborgs nya stadshus	4
Tegel i Sölvesborg	7
Servicehus i Halmstad	8
Tegelteknik	11
Hoffsborg i Oslo	16
Kv. Fornfyndet, Lund	18
Gustavsberg vårdcentral	20

Tegel

Tidskrift för

Sveriges Tegelindustriförening

Nr 1 1986 Årg 76 ISSN 0040-2117

Om källan uppges är eftertryck tillåtet.

Omslaget:

Stadshuset i Sölvesborg med
fasader murade i Minnesbergs Birka

TEGELBRUK

anslutna till Sveriges
Tegelindustriförbund

Officiell
tillverknings-
kontroll

Gult
tegel

PRODUKTER

Rött
tegel

Brunt
tegel

Mark
tegel

Mur
tegel

FÖRSÄLJNING

BARA

AB Bara Tegelbruk
230 40 Bara
040-44 71 84, 44 71 85

Sydtegel AB
Fersens väg 16
211 42 Malmö
040-787 70

HAGA

Haga Tegelbruk
199 91 Enköping
0171-214 76

Stråbruken AB
Box 4505
191 04 Sollentuna
08-92 00 30

KANIK

AB Kaniks Tegelfabrik
237 00 Bjärred
046-474 00

Stråbruken AB
Box 4505
191 04 Sollentuna
08-92 00 30

KLIPPAN

Klippans Tegelbruks AB
Box 50, 264 00 Klippan
0435-140 65

Stråbruken AB
Box 4505
191 04 Sollentuna
08-92 00 30

MINNESBERG

Minnesbergs Tegelbruks AB
233 00 Svedala
040-48 52 40, 48 52 50

Sydtegel AB
Fersens väg 16
211 42 Malmö
040-787 70

SKÖLDINGE

Sköldinge Byggelement AB
Box 9, 640 24 Sköldinge
0157-503 70

Sköldinges armerade
tegelement säljs
direkt från Sköldinge

SLOTTSMÖLLAN

Slottsmöllans Tegelbruk
Box 128, 301 03 Halmstad
035-11 80 54

Sydtegel AB
Fersens väg 16
211 42 Malmö
040-787 70

VITTINGE

Vittinge Tegelbruks AB
740 41 Morgongåva
0224-612 80

Vittinges taktegel
säljs direkt
från Vittinge

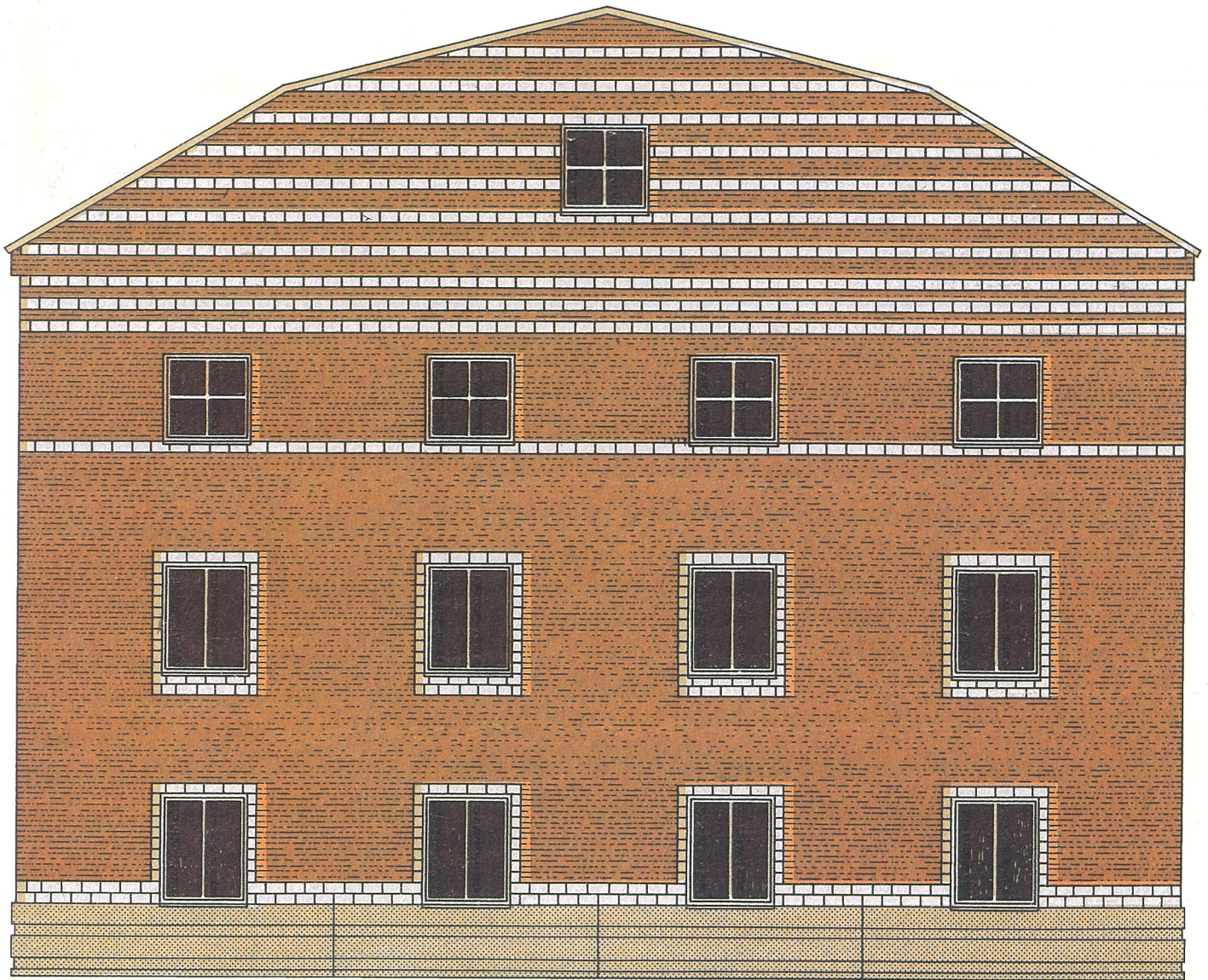
ÖSTRA GREVIE

Östra Grevie Tegelbruk AB
235 00 Vellinge
040-48 70 06, 48 73 72

Sydtegel AB
Fersens väg 16
211 42 Malmö
040-787 70

Sölvesborgs nya stadshus

Den 1 februari 1986 invigde landshövding Camilla Odhnoff det nya stadshuset i Sölvesborg. Samma dag var det också öppet hus för allmänheten, som i stora skaror kom för att se sitt nya stadshus, och bekanta sig med de olika kommunala förvalningarna. De som nu flyttat in i nya lokaler har

föret varit utspridda i tio olika byggnader.

Det nya stadshuset är uppdelat i två byggnader. Redan tidigare hade det inrättats kontorslokaler i det tidigare badhuset, uppfört i början av 1920-talet. Med hänsyn till stadsbilden var det mycket angeläget att denna byggnad

bevarades till det yttre. Förbindelsegångar förenar de båda byggnaderna, som har samma entré. Bruttoarean i den nya byggnaden är ca 4000 m², medan den äldre omfattar ca 1000 m².

Den nya byggnaden har fyra våningar samt en inredd vind. I suter-

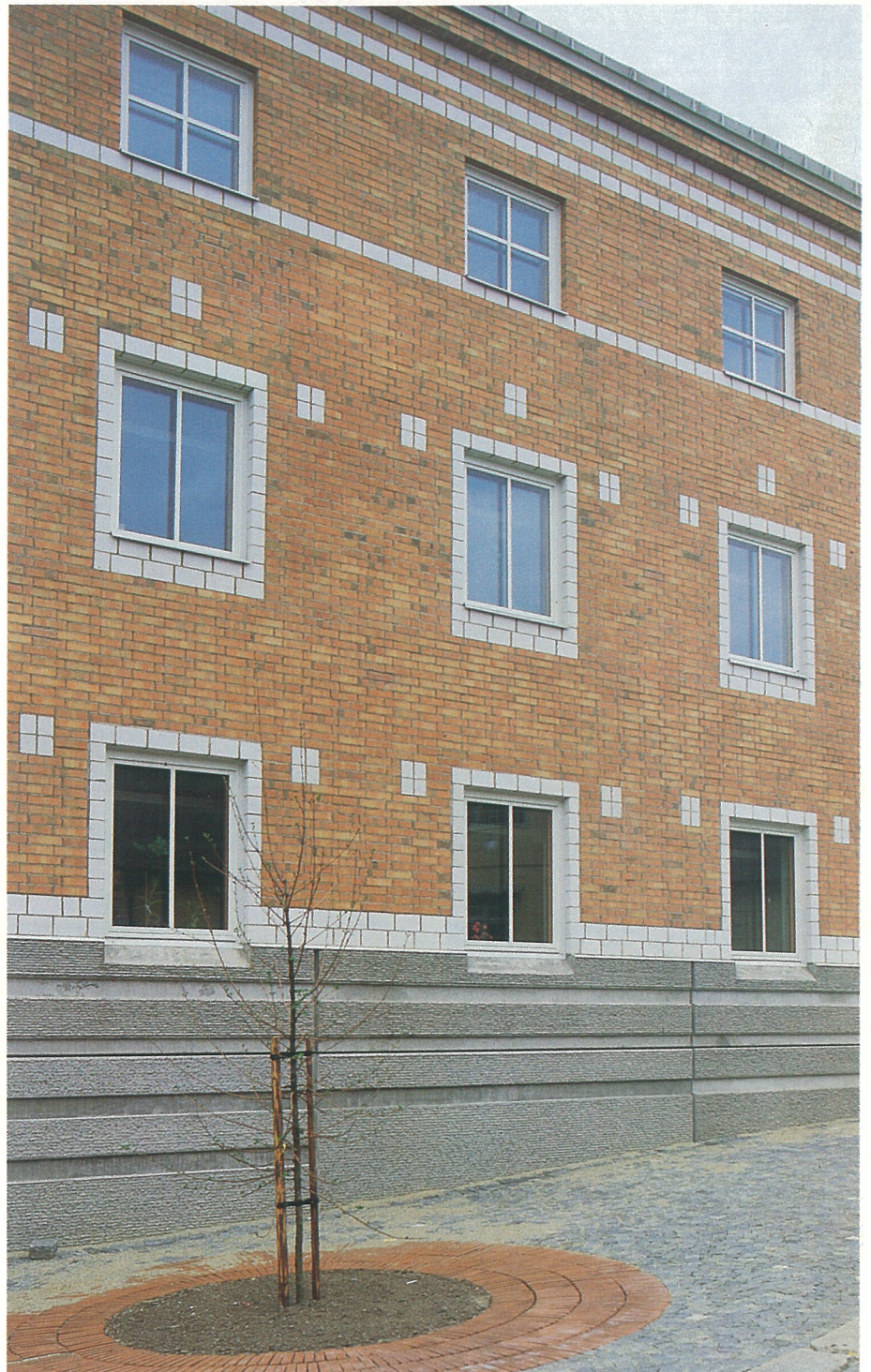
rängvåningen finns allmänna utrymmen, samt kummunarkiv och rum för teknisk utrustning. Övriga våningar innehåller kontorslokaler av olika slag. På vinden finns sammanträdesrum.

Kontorsvåningarna har dubbla korridorer och mörk kärna, i vilken trapphus, kapprum, toaletter och arkiv m m har placerats, och med arbetsrummen förlagda däromkring. För att vara mångsidigt användbara har alla arbetsrum i huvudsak samma storlek.

Byggnadens stomme är utförd av prefabricerade betongelement. Ovanför entrévåningen, där betongelementen är synliga, består fasaderna av tegel. Byggnaden är i stort sett självförsörjande med värme med hjälp av klimatsystemet TermoDeck.

Kravet att anpassa det nya stads-
huset till den sölvesborgska stads-
bilden och särskilt till det gamla bad-
huset har bestämt den yttre utformning-
en. Bl a har strävan varit att dela upp
fasaden i mindre partier utan att
stycka sönder den genom byggmeto-
den givna enkla och okonstlade voly-
men.

Fasadteglet har valts med särskild omsorg, med tanke på att det skall passa samman med det gamla badhusets ovanligt vackra tegelmurar. Efter en del funderingar och provmuringar i olika riktningar både ifråga om stenar och bruk valdes till fasaderna Minnesbergs Birka utom beträffande förbindelsegången, där Slottsmöllans röda tegel kommit till användning. Alla stenar har murats med baksidan utvänd och med skiften förskjutna 1/4 sten. De vita fönsteromfattningarna har inspirerats av motiv som återkommer på många äldre byggnader i Sölvesborg.

Sölvesborgs stadshus

Arkitekt: Jan Lagerås
Byggherre: Sölvesborgs kommun
Entreprenör: JCC, Karlskrona
Byggår: 1985-86
Tegel: Minnesbergs Birka
Slottsmöllan rött, slätt

Tegel i Sölvesborg

Bland tegelmurar i Sölvesborg, där jag är stadsarkitekt, har jag mina favoriter, som ständigt ger mig inspiration. Först kommer jag att tänka på det gamla badhuset, vars ena gavel är särskilt målerisk i de sista solstrålarna en januarikväll eller som bakgrund till ett blommande körsbärsträd. Det är murat i munkförband av ringugnsbrända stenar från ett sedan länge nedlagt tegelbruk. I muren ser man oräkneliga schatteringar från mörkbrunt till rött och blekaste rosa.

En annan favorit är S:t Nicolai kyrka, särskilt dess nordfasad, med av alger grönskimrande 1300-talstegel i stort format och med spår av ombyggnader och ilagningar. Sydfasaden med blindingar, små torn och tinnar och en festligt svängd renässansgavel är nästan lika spännande. Spruthuset från år 1867, stadens första brandstation, är också fascinerande, med sin fint murade takfot och teglets ovanliga blandning av gula, grå och ljusröda färgtoner. Glömmas får heller inte järnvägsstationen, byggd av röda, skarpkantade maskinslagna stenar, som svärtats av kolrök från ånglok. Fasaden är sparsamt utsmyckad med mörkgrått tegel.

Sparbankshuset med olika mönstermurningar är stort och dominerande. Det stod färdigt 1914 och har ritats av den i Helsingborg verksam arkitekten Alfred Hellerström, och har givetvis gatufasader av mörkaste Helsingborgstegel. En grå och dim-

mig novemberdag kan det se ut som hämtat från en målning av Vilhelm Hammershøi, men när Hästtorgets nyutsprungna lindar bildar förgrund har stenarna en rödare glöd. Fantastiskt på sitt sätt är Helgo Zettervalls nyligen restaurerade lilla gravkapell i bysantinsk stil, uppfört 1862. Det har randiga väggar av växelvis tre skift gula och ett skift röda stenar, som också målats på fasaden med fogar och allt.

Efter denna redovisning förvånar det säkert ingen, att de senaste uppförda kommunala byggnaderna i Sölvesborg har ytterväggar av tegel. Uppskattar jag det uttrycksfulla, måleriska och traditionsrika hos ett murverk av tegel, så sätter fastighetskontorets folk stort värde på att det är underhållsfritt, ekonomiskt och lättbyggt. Om någon skulle tvivla, så vittnar här i staden S:t Nicolai kyrkans murar sedan mer än 600 år om dessa egenskaper.

Sölvesborgs stadskärna ställer krav på sina byggnader. Den är ett kulturhistoriskt riksintresse och har karaktäriserats så, att 1840-talet har gått in i medeltiden och rotat sig i 1200-talets stadsplanemönster. I de buktande och en aningen oregelbundet framdragna gatorna får fasaderna större betydelse än vanligt, eftersom de ofta bildar fond i gatuperspektivet. Stadskärnan visar också en lycklig avvägning mellan byggnader av obehandlat tegel och sådana med putsade fasader. För de hus som skall tillkomma och som noggrant måste inpassas i miljön är det viktigt att det finns tillgång till lämpligt tegel, även sådant som kan slmmas eller säckskuras. De nyligen färdigställda servicelägenheterna har exempelvis

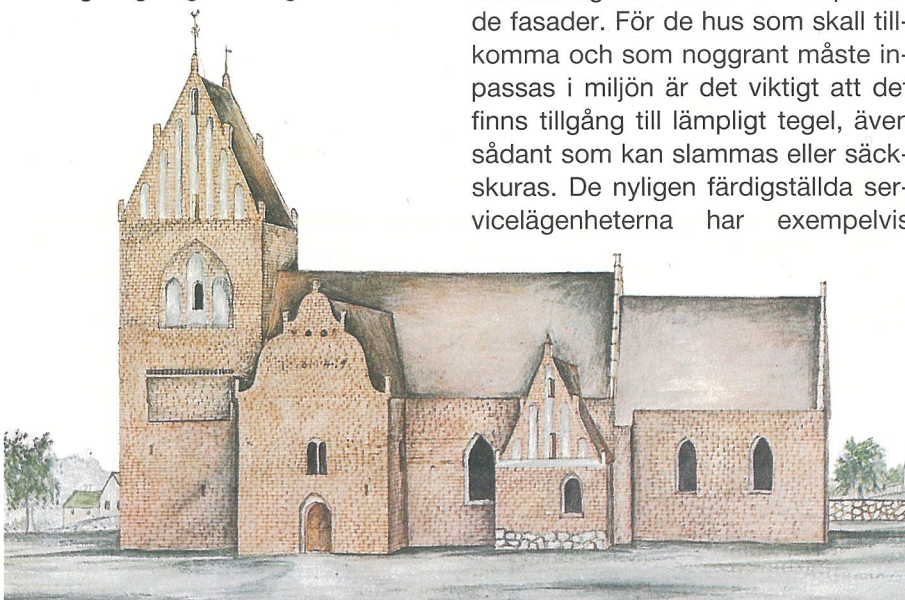
med gott resultat fått gatufasader av slammat tegel, som väl infogats i den småstadsmässiga gatubilden.

Numera tillverkas inte ringugnsbränt tegel. Det kan man beklaga, men under senare år har flera utmärkta tegelsorter tagits fram, som varierar i färg och struktur på ett sätt som närmar sig det gammaldags teglet. I en röd – gul färgskala som efter hand kommit att dominera fasadfärgerna i Sölvesborg, med avsikt att skapa enhetlighet men inte förhindra variation, passar många av de nya tegelsorterna väl in.

Av de kommunala byggnader som jag har svarat för är biblioteket inspirerat av gamla magasinsbyggnader, som tidigare låg på samma plats. Det har därför fått ganska tunga murar i sk handslaget tegel utvändigt och även invändigt i bokhallen. I det nya stads- huset, däremot, kan man kanske spåra viss påverkan av de många fina hus i staden i rött tegel med vita putsutsmyckningar, som under årtiondena kring sekelskiftet fick sin form såväl på papperet som i verkligheten av en av mina företrädare, stadsbyggmästare Modig.

Inför historiska byggnader utropas ofta: Om dessa murar kunde tala! När det gäller tegelmurar är detta verkligen möjligt. Där kan varje sten berätta om lerans sammansättning, hur den är bränd, om arkitektens omsorg och murarens möda och om de spår tiden gör. Tegel är ett fascinerande material, stämningsskapande, hållbart och i bästa mening traditionellt.

Jan Lagerås

Servicehus i Hall

Det servicehus i Kvarteret Karl XI i Halmstad, som stod färdigt 1985, är resultatet av en allmän arkitekttävling, som vanns av Whites Arkitekter AB.

Kvarteret har bebyggts med tre längor och lämnats öppet mot sydväst. Den vinkel av byggnaden som vänder sin pampiga, burspråksförsedda tegelfasad mot öster, ut mot Lilla Torg, innehåller ca 30 stycken vanliga lägenheter. Dagcentral och 90-talet servicelägenheter inryms i vinkeln mot nordväst.

Då praktiskt taget alla hus i omgivningen, bryggeri, televerk, bostads- och affärshus, är uppförda i tegel var det ganska naturligt att även det här projektet uppfördes i detta material. Fasaderna är murade i det anslående teglet Kaniks Antik, vilket tillverkas av skifferlera från Helsingborg. Samma lera som på sin tid användes till det anrika "Helsingborgsteglet".

Arkitekt: White Arkitekter AB
i Halmstad

Byggherre: Halmstads
Fastighets AB

Entreprenör: Halmstads
Fastighets AB

Byggår: 1984-85

Tegel: Kanik Antik

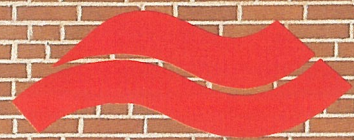
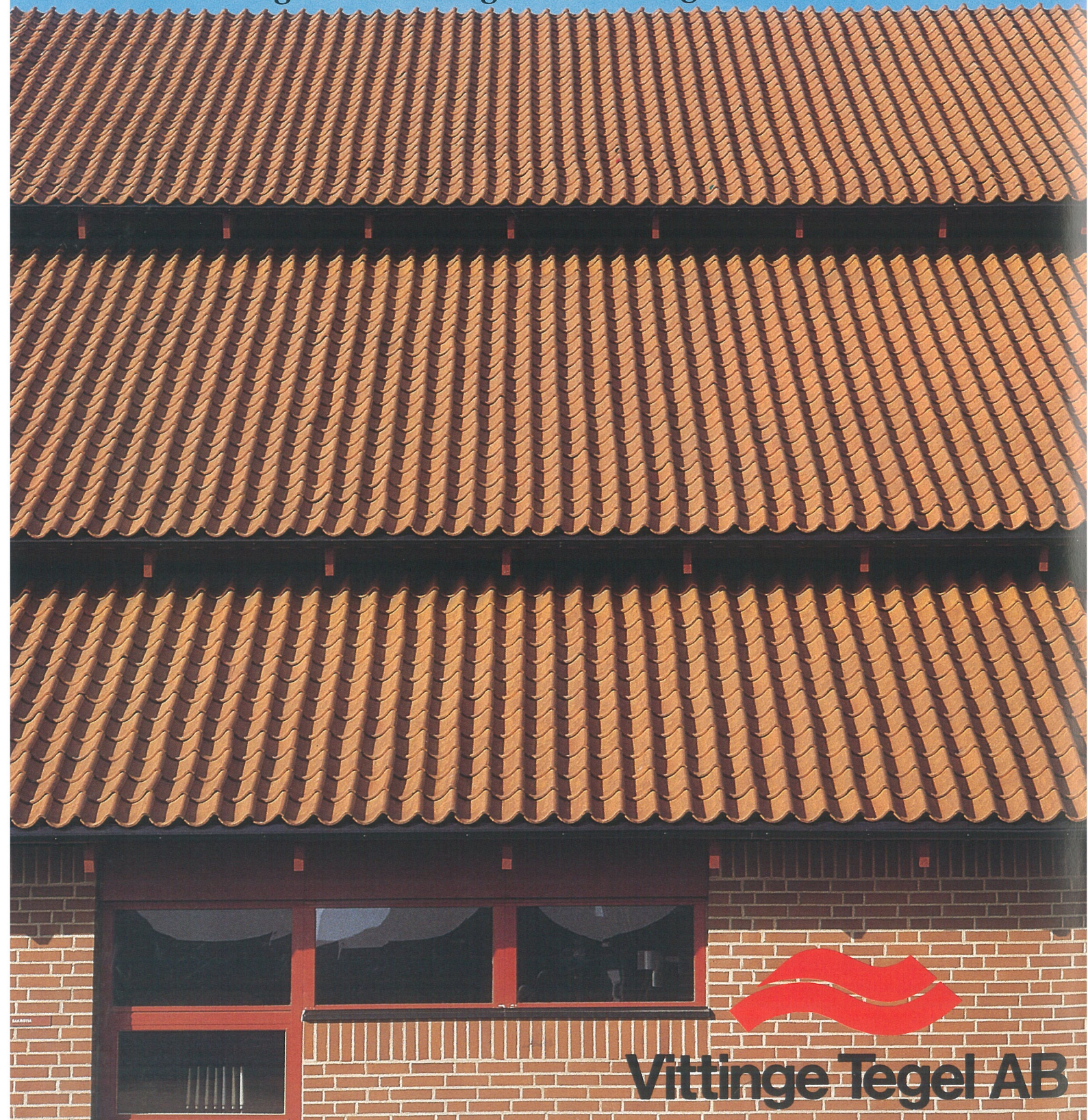

nstad

Äkta taktegel är inte dyrare än betongpannor. Inte nu längre!

Nu när vi sänkt våra objektspriser behöver du inte längre
tveka när det gäller att föreskriva äkta taktegel.
Takteglets alla övriga fördelar känner du ju sedan gammalt.
Så nu när det inte är dyrare än betongpannor talar
allt för taktegel! Äkta taktegel från Vittinge!

Vittinge Tegel AB

Bärande murverk; ett pilotprojekt

Ett tegelmurverks stora bärande förmåga är välkänd och förr mycket utnyttjad. I dag konstrueras husen med bärande stommar, prefabricerade eller gjorda på plats, och tegel utnyttjas till att klä in dessa konstruktioner. Tegelväggen får utgöra det skyddande skalet och genom sina höga praktiska och estetiska kvaliteter hävdar det sig utmärkt väl som fasadmateriäl.

Men tegelmurens förmåga att bära stora laster utnyttjas sällan eller aldrig i dag. Andra metoder anses rationellare och mera ekonomiska.

I följande presentation av ett projekt i Norge vill vi peka på att det är dags att börja tänka om! Det visar sig att den, tidigare väl beprövade, bärande tegelväggen hävdar sig utomordentligt väl i förhållande till nu använda väggkonstruktioner.

Hoffsborg är en kontorsbyggnad i Hoff, vid Skøyen, i Oslo, som byggherren och entreprenören Rolf Holm A/S byggt dels för eget behov men också för att bedriva uthyrning av lokaler för kontorsverksamhet.

Bygget var från början projekterat med en stomme av prefabricerade betongelement, men efterhand dök tanken på att utnyttja ett bärande tegelmurverk upp. Noggranna undersökningar igångsattes.

Man satte som en klar betingelse att bärande murverk bara skulle utnyttjas om det innebar kostnadsbesparingar.

Under analysen insåg man snart att användandet av bärande murverk var mycket intressant. Det norska "Mur-Sentret" blev engagerat, i samarbete med byggtknisk konsult och arkitekt, för en omprojektering till ett tegelmurverk med bärande funktion.

Speciella krav kom att ställas på utförandet av murverket och därför hölls informationsmöten med murarna. Här förklarades toleransgränser och underströks nödvändigheten av korrekt hantverksmässigt utförande. Också kontrollrutiner utarbetades för regelbundna provningar av bruk, sten och färdiga konstruktioner.

Spännvidder och fönsteröppningar kan utgöra vissa begränsningar vid bärande murverk. För att få ett positivt ekonomiskt resultat bör man eftersträva enkla murverkskonstruktioner, som två stycken 1/2-stens tegelskivor. För att få några riktigt stora ljusöppningar åt sydväst används på denna vägg prefabricerade pelare och balkar i betong. Beräkningar gjordes 1983. (Idag räknar man på spännvidder, i bärande tegelmurverk, på upp till 11 meter).

Besparingen vid användandet av bärande murverk i förhållande till traditionella betongkonstruktioner med skal-mursbeklädnad är ca 280:– per m² (i 1983 års priser) inklusive behandling av innervägg. Dessutom fick man en mycket rationell och effektiv takt på bygget. Äntligen fick murarna lov att dominera en arbetsplats igen. Den, på senare år, något ovanliga byggmetoden innebar en mycket positiv hållning hos de inblandade, trots att man stod ute och arbetade i ner till 25 minusgrader (gasolvärmare användes bl.a. till bruket). Bygget restes under perioden januari-mars 1985; ca 14 dagar per våning åtgick. Ett murlag med tre murare uppförde innerväggen medan ett annat lag murade ytterväggen parallellt.

Prefab.-entreprenören, som skulle montera kärnpartiet (hisschakt och trappor), pelare och balkar i sydvästväggen samt lägga på thermodeckelementen, klarade inte att hålla takten. Detta trots att han i kontraktet framfört och tagit betalt för att han trodde sig behöva avbryta sitt arbete 8 gånger under byggets gång på grund av den, av honom antagna, låga arbetstakten på bygget i övrigt.

Med denna byggmetod har man också fördelen av att, i denna del av byggfasen, ha en väldigt enkel byggarbetsplats med få yrkesgrupper på plats. Dessutom; hörnor och vinklar blir inte så dyra att utföra i bärande tegelmurverk, som med traditionella byggmetoder.

Man kan i dag få intrycket av att prefabricerade betongelement är tidens lösen. Med detta bygge har man visat, att det finns en alternativ byggmetod, som är både snabbare, billigare och som ger ett bättre resultat!

Alla de företag/hyresgäster, som sett på bygget har samtliga varit mycket positivt inställda till att få en tegelvägg på insidan av ytterväggen. Innerväggen har fått en tunn slamma och vitmålat. Detta har givit ett estetiskt resultat, som

utgör ett mycket gott alternativ till mål-
lad glasfiberväv, vilket ju mer eller
mindre är att betrakta som standard
idag.

Trots teglets alla övriga kvaliteter, är
det den ekonomiska aspekten som
stått i högsätet. En byggherres önskan
och krav är ju trots allt att få ett sådant
hus att han med gott ekonomiskt resul-
tat kan använda det själv eller hyra ut
lokalerna på marknaden.

Detta har man uppnått i Hoffsborg-
bygget. Kvadratmeterpriset för färdigt
bygge blev under 5.000:–, inklusive
konsulttjänster, mervärdeskatt och
byggglåneräntor och detta utan att man
givit avkall på kvaliteten i utförande el-
ler standard.

Sammanfattningsvis kan man säga,
att erfarenheterna här av bärande mur-
verk har varit uteslutande positiva. Byg-
get gick snabbare än man antagit och

byggmetoden blev mycket positivt be-
mött av alla inblandade. Byggnationen
har också gått att genomföra med ett
enkelt ställningsbyggande och med
mycket låga krankostnader. Totaleko-
nomin är dessutom mycket positiv och
slutresultatet uppfattas av alla som
kvalitativt väldigt högt.

Ekonomi

Nedan redovisas en prisjämförelse från Hoffsborg för innerväggsdelen. Ytter-
väggsdelen är likvärdig i båda fallen; en fogad, 1/2-stens fasadtegelmur.

Siffrorna är anbudspriser, i norska kronor, från 1983 och avser en 297 m²:s
väggyta.

Alternativ 1:

Prefabricerade pelare och balkar

Pelare	20 st	á	1.500:–	30.000:–
Balkar	1.181 m	á	700:–	82.600:–
15 cm Regelstomme	265 m ²	á	164:–	43.460:–
15 cm Mineralull	265 m ²	á	46:–	12.190:–
13 m/m Gipskiva	265 m ²	á	52:–	13.780:–
3 m/m Internit	265 m ²	á	46:–	12.190:–
Diffusionstät plast	265 m ²	á	13:–	3.445:–
Spackling och målning	265 m ²	á	75:–	19.875:–
Målning av pelare och balkar	32 m	á	25:–	800:–
Summa:				218.340:–

Total väggyta 297 m² ger kvadratmeterpriset 736:–

Alternativ 2:

Bärande tegelmurverk, slammat och målat

1/2-Sten tegel	297 m ²	á	350:–	103.950:–
Slamning	297 m ²	á	25:–	7.425:–
Armering	297 m ²	á	10:–	2.970:–
Avjämning av murkrön	1.181 m	á	25:–	2.950:–
15 cm Mineralull	297 m ²	á	46:–	13.662:–
Målning, sprutat	297 m ²	á	15:–	4.455:–
Summa:				135.412:–

Total väggyta 297 m² ger kvadratmeterpris 456:–

Genom att ersätta betongalternativet med lösningen med bärande tegel-
murverk sparade man alltså: 736:–/m² minus 456:–/m² lika med 280:–/m².

Kostnaderna reducerades med 38%!

Ovanstående siffror är lämnade av ci-
vilekonom Truls Holm, som varit ansva-
rig för bygget. Han framhåller också att
det i praktiken visade sig att besparing-
arna blev ännu större. Utgifterna för
byggkran blev till exempel bara 10.000
kronor, endast en bråkdel av vad som
är vanligt på en så stor byggplats. Be-

sparingarna i ställningskostnader ge-
nom enklare ställningar och kortare
hyrtid för dessa är ej heller inräknade.
Någon kostnad för nödvändig fogning
av betongelement har ej heller fått be-
lasta den kalkylen.

Truls Holm är också klar över ett "fel"
man gjorde vid projekteringen. I kärn-

partiet har man använt prefabricerad
betong, eftersom konsulten menade
att det var nödvändigt för vindavstyv-
ning av bygget. Hade vi vetat vad vi vet i
dag om bärande murverk, hade även
kärnpartiet varit murat. Det hade vi spa-
rat en kvarts miljon på!

Konstruktion

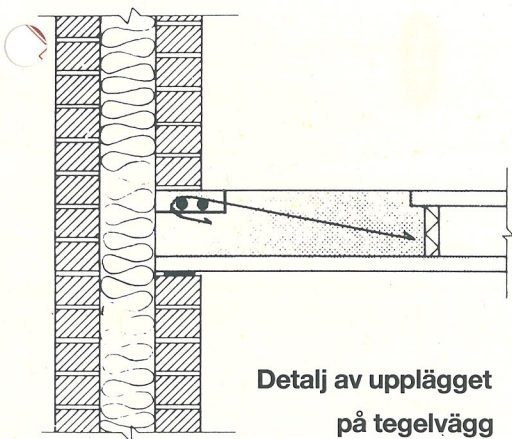
En orientering om byggets konstruktiva uppbyggnad ges i det följande av Rune Almenning från Elliot Strømme A/S, det företag som stått för konstruktionen av Hoffsborg.

Val av konstruktionsmaterial

Vid valet av konstruktionsmaterial utvärderades olika alternativ:

- plastgjuten betong
- prefabricerade betongelement
- bärande tegelmurverk

Byggherren önskade största möjliga användning av bärande murverk, under förutsättning att det var ekonomiskt gi-

Detalj av upplägget på tegelvägg

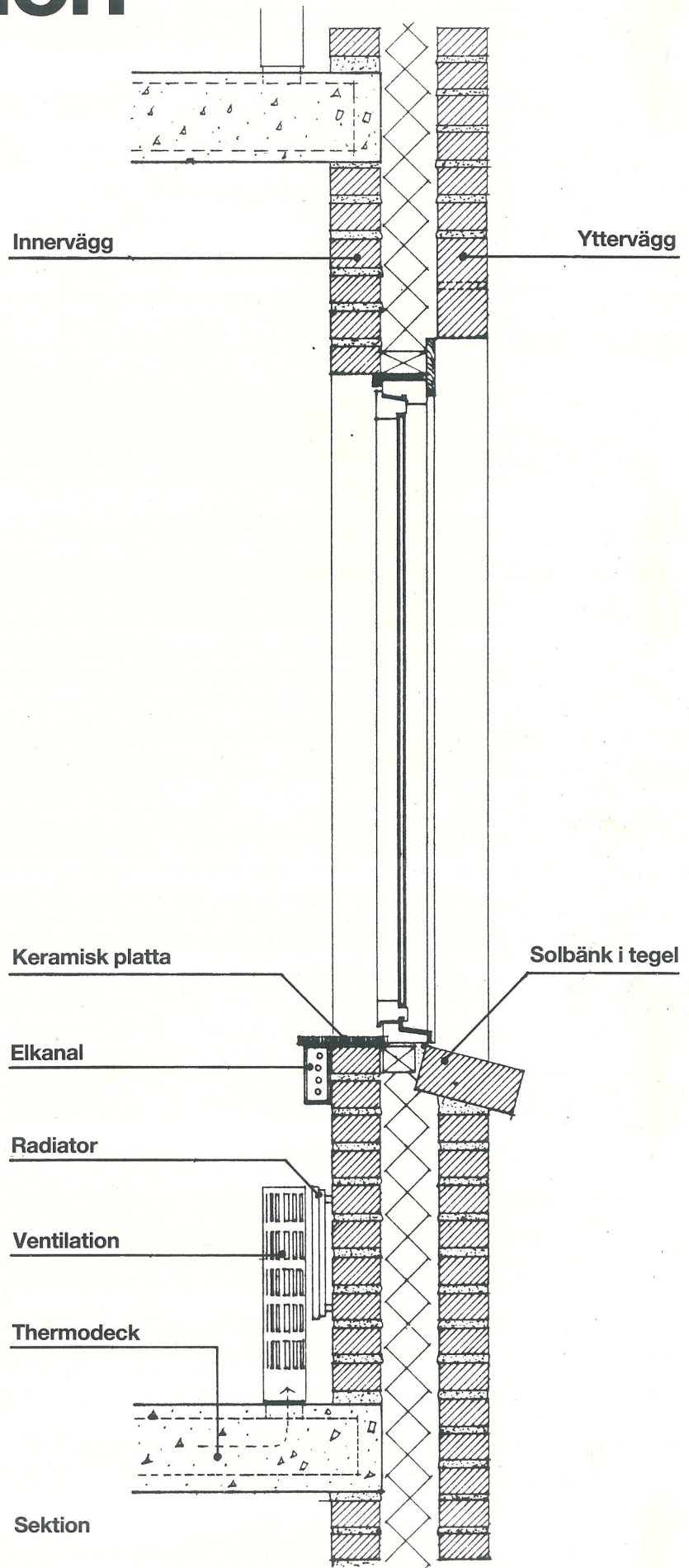
vetvis. För det här bygget kom man fram till att skalmursväggar av två stycken 1/2-stens tegelskivor skulle ge en ekonomisk besparing i förhållande till användningen av ett bärande system i betong. En förutsättning är att skalmursväggen har de nödvändiga lastbärande egenskaperna. Husets kärnparti, med trapphus och hisschakt, består av fribärande väggar utförda som prefabricerade väggskivor.

Bjälklagen består av 200 mm tjocka element av typ thermodeck.

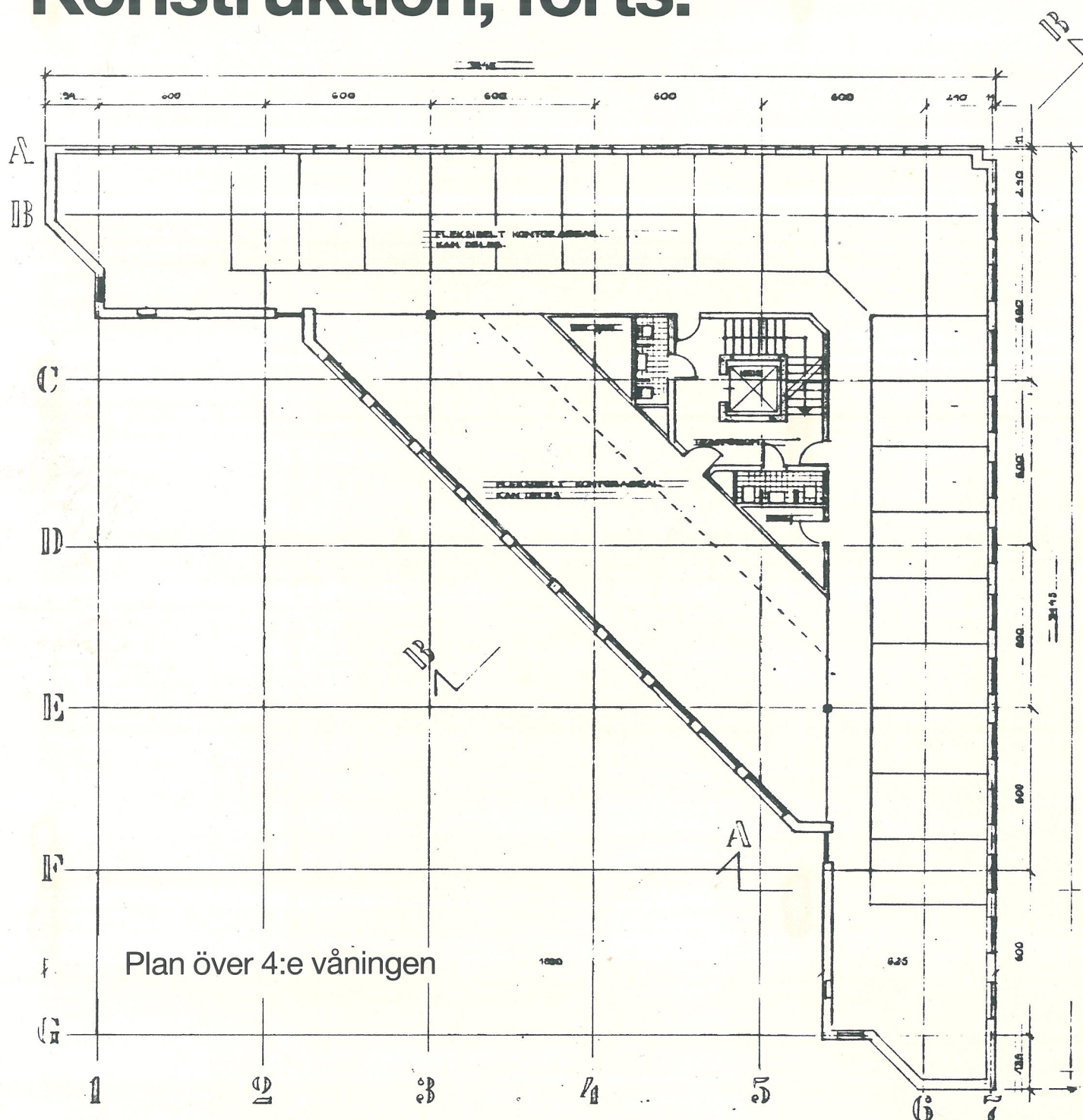
Källaren som bland annat innehåller skyddsrum och garage är utförd i platsgjuten betong.

Skalmursväggar

Skalmursväggen består som sagt av två stycken 1/2-stens tegelskivor. Tegelpelarna mellan varje fönster står med ett centrumavstånd på 2400 mm. Bredden på tegelpelarna är 1070 mm och våningshöjden 3,0 meter. Den invändiga tegelväggen bär all vertikallast. Horison-

Konstruktion, forts.

Plan över 4:e våningen

tallast på grund av vind är fördelad på utvändig och invändig väggskiva.

Fönsterbalkarna har en längd på 1330 mm och en höjd av 6 skift. Balkarna är armerade med två stycken 8 mm:s kamstål i första och femte fogen över överkant fönster.

Den invändiga väggskivan är i tegel i normalformat med en tryckhållfasthet på 45MPa. Man har använt murbruk klass A enligt NS 3108 och murarbetena är utförda i murverksklass 2, NS 3420.

Vid dimensioneringen har hållfastheter givna i NS 3475 använts. Hållfastheterna har blivit kontrollerade på byggsplatsen.

För att man ska få utnyttja murverkets beräkningsmässiga kapacitet på bästa möjliga sätt i ett sådant här bygge, medför det vissa restriktioner vid fasadutformningen eller komplicerade och fördyrande förstärkningsdetaljer. Mot bakgrund av de hållfasthetsmätningar som gjordes i samband med detta bygge,

tycks det som om de beräkningsmässiga hållfastheter som gällande regelverk föreskriver, skjuter över målet.

Det kunde vara en önskan, att få en bättre dokumentation av murverkets materialparametrar och beräkningsmodeller på ett sådant sätt, att man får en bättre grund att stå på, så att murverket kan utnyttjas på ett optimalt sätt.

Det känns igen.
Teglet från Slottsmöllans
Tegelbruk.

Det röda teglet som skänkt
mången byggnad ett karaktärs-
fullt och gediget uttryck.
Stenar som blivit klassiker.
Nu har de fått sällskap av
Cambria och Landia.
Nya kulörer och nya strukturer.
Tidlösa, men ändå spännande.

Vill du titta närmare på Slotts-
möllans nya tegelsorter, skickar
vi gärna en broschyr.
Eller ett tegelprov.

 **Slottsmöllans
Tegelbruk.**

Försäljning, prover och ytterligare
information kontakta Sydtegel.
040/787 70, 031/87 02 70
eller 08/45 25 50.

Hoffsborg i Oslo

Hoffsborgprojektet, med sitt bärande tegelmurverk, presenteras ur allmän, ekonomisk och teknisk synvinkel i tidningens mittsektion. Här nedan redogör husets formgivare, arkitekt MNAL Harald Hille hos Hille och Melbye A/S, för de intentioner som ligger till grund för den arkitektoniska lösningen.

Tomten som blev förelagd var speciell (något som kanske kan sägas om de flesta tomter); en trekant som mot söder och väster var starkt begränsad av en stor vägkorsning, mot öster av ett naturstråk längs Hoffsälven och mot norr av en tomt som var anvisad för ett kontorsbygge i motsvarande storleksklass.

De första skisserna fick en inriktning mot en trekantig byggnad. Med triangelns rätvinkliga kateter som begränsning mot norr och öster och med en något indragen hypotenuså som tangent till vägens kurvatur.

En vidare bearbetning av skisserna visade att den valda formen gav en mycket gynnsam planlösning för kontoren. En central kärna med hiss, trappor och ventilation betjänar samtliga kontorsytor och ger en maximal utnyttjandegrad.

Frågan om bärande murverk restes och gav möjligheter till att ge ett arkitektoniskt uttryck för detta i den valda utgångspunkten. De två rätvinkliga flyg-

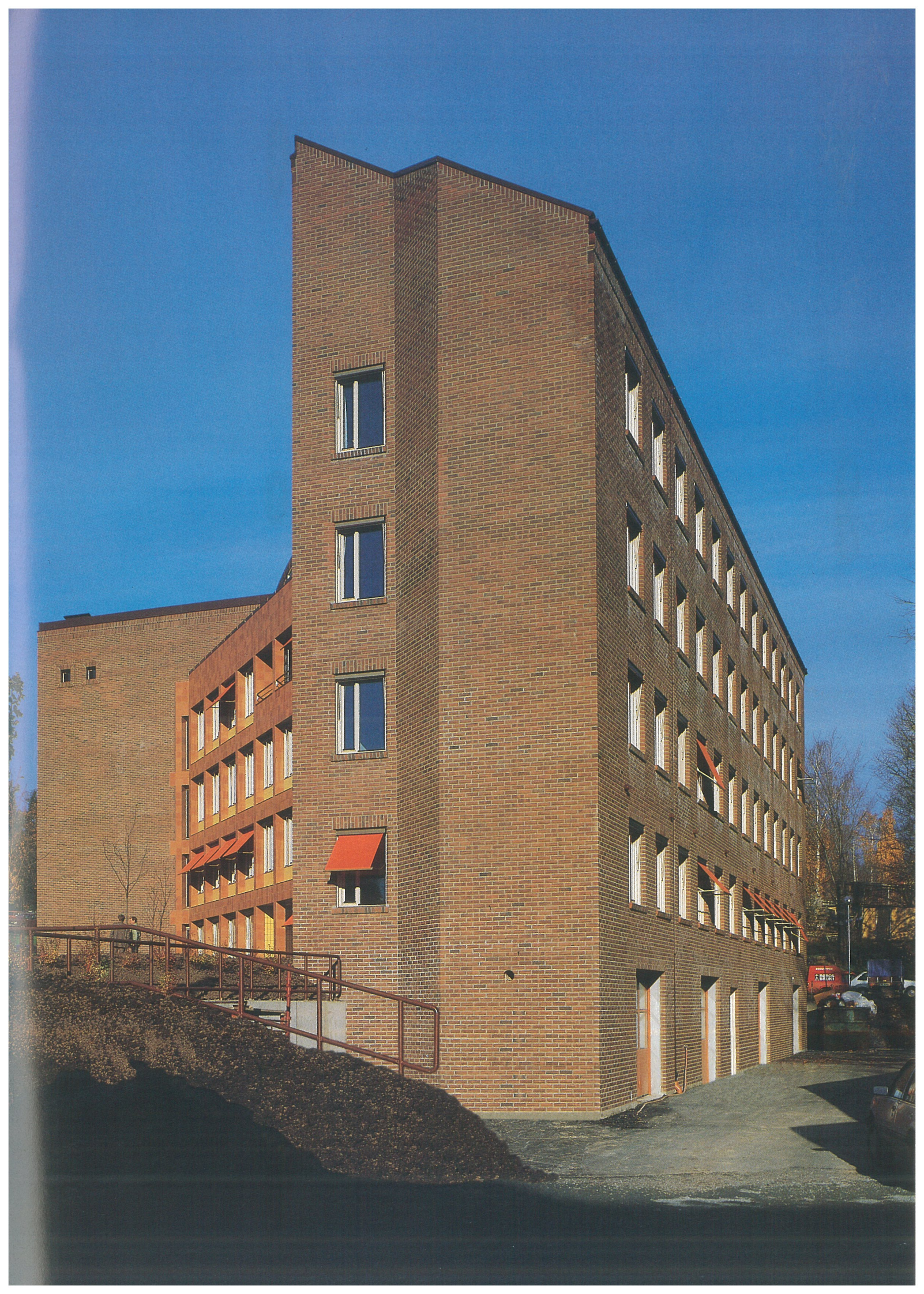
larna i bärande tegel blev utformade med tanke på tyngd och stabilitet; man skulle kunna förnimma att här bär teglet upp fyra, fem våningar! Den mindre, indragna "hypotenusan" däremot, betraktades som ett lätt, ljust element som varsamt sköts in mellan de båda tegelflyglarnas kraftfulla former.

Materialen är valda i överensstämmelse med helhetslösningen. Ett mörkt tegel i de bärande byggnadskropparna och med ingångsfasaden klädd i ljust bruna, keramiska plattor.

Att det har varit en inspirerande och spännande uppgift för en arkitekt framgår säkert. Många års samarbete med firman Rolf Holm utgjorde också en god grund för en friktionsfri planläggnings- och byggnadsprocess.

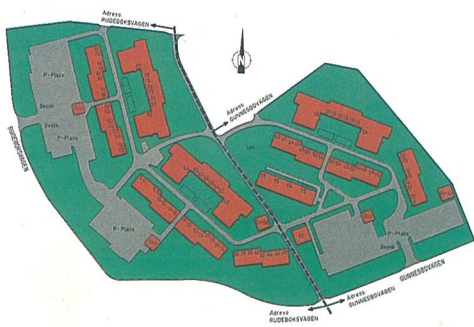
Hoffsborg betecknas som ett "pilotprojekt inom bärande murverk". Jag tror att det, tillsammans med det hantverksmässiga och konstruktiva, också innebär en utmaning för oss arkitekter.

Kv. Fornfyndet

Lund

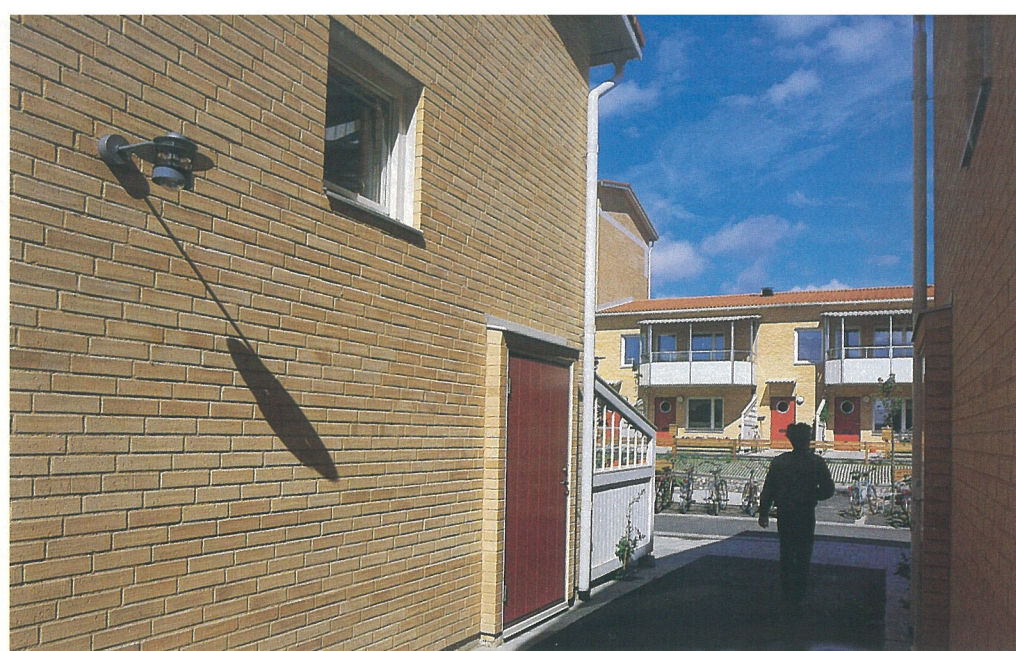
Situationsplan

Gunnesbo-området
Kv. Fornfyndet
Lund

I och i kring Lund har på senare år rått en stor aktivitet inom byggnadssektorn. Detta gäller såväl inom institutions- och industriområdet som på bostadssidan. Ett av de senaste bostadsområdena är Kv. Fornfyndet i Gunnesboområdet strax väster om Lund.

Här har HSB uppfört 176 lägenheter, som 2-rums- och upp till 5-rumslägenheter, i sjutton olika varianter. Området ger ett spännande och livfullt intryck med sina omväxlande husformer. De lägsta husen är i två våningar och de högsta, terrasshusen, består av fem våningar.

Fasaderna är murade i Baras "Oxi-do" fasadtegel, som med sitt varma färgspel mellan gult och beige, tillsammans med ett bruk i tegelstenarnas färg, ger väggarna en mycket harmonisk karaktär. I fasaderna finns inmurade, vita dekorband vilka, tillsammans med alla övriga detaljer i vitt, förstärker det lätta och varma intryck som tegelväggarna ger. Som accenter står några detaljer lackerade i rött.

Arkitekt: HSB, Region Söder,
Joachim Billing
Byggherre: HSB, Mellersta Skåne,
Bostadsrättsföreningen
Gunnabo
Entreprenör: JM Byggnads- o
Fastighets AB
Konstruktör: J.R. Månsson
Ingenjörbyrå, Malmö
Byggår: 1985-86
Tegel: Bara Oxido, trådsuret

Gustavsberg Vårdcentral

Varför valde ni tegel till fasaderna på vårdcentralen i Gustavsberg, arkitekt Ewert Bosta, BLP Arkitekter AB?

”Det är mycket lätt att svara på. När vi genom tiderna ritat till landstinget har deras krav alltid varit; underhållsfria fasader. Då är ju tegel oöverträffat och själva anser vi också att tegel är det i särklass bästa fasadmaterialet, alla kategorier!

I omgivningarna finns också många andra tegelbyggnader. Vi ville anknyta till dem, men ändå markera vårdcentralen som ett självständigt bygge. Vi valde då detta röda tegel, Haga Rosett, som med sin ljusare nyans, bryter något mot de äldre byggnadernas mörkare röda fasader.”

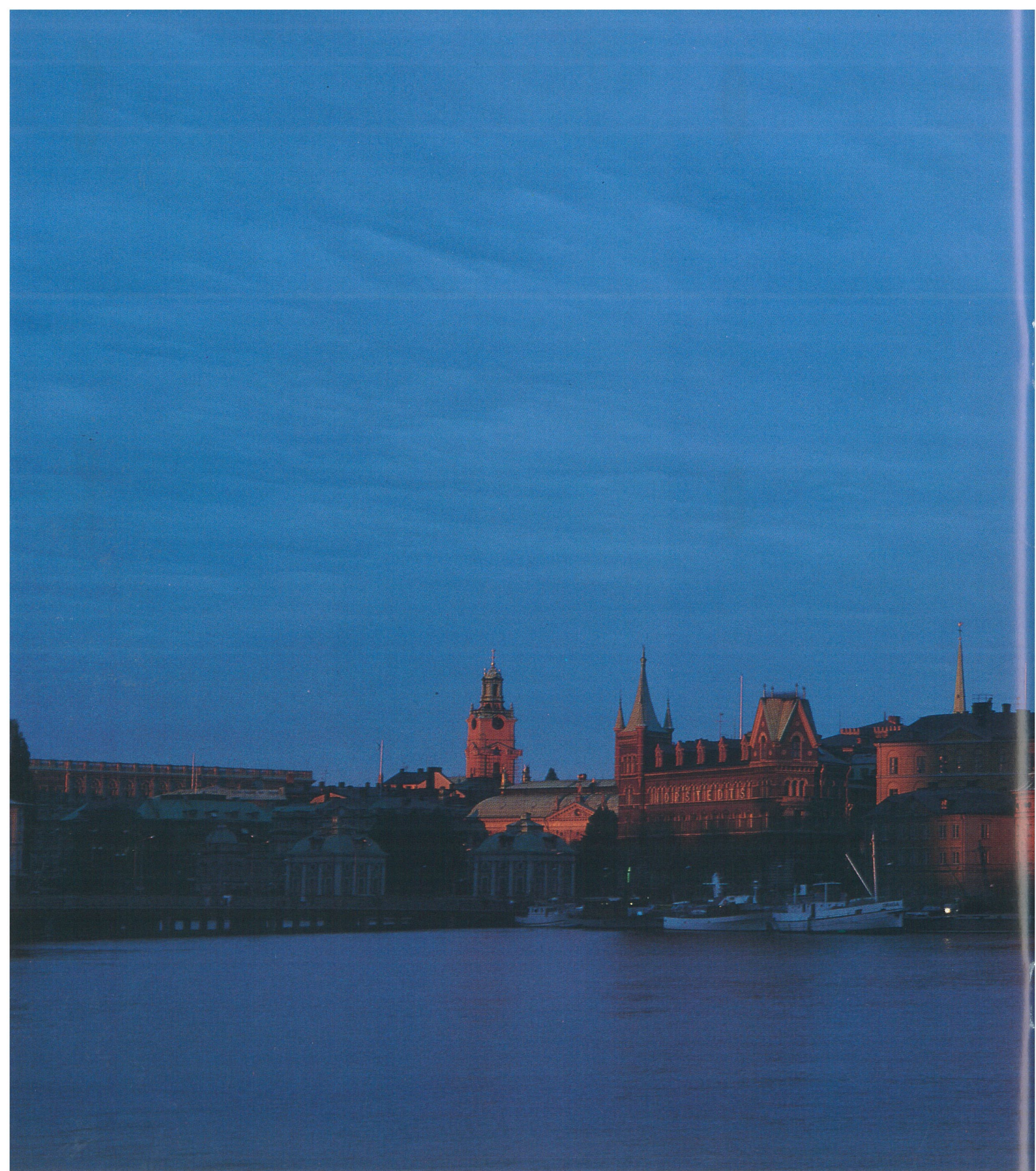
erg

Sköldinge Byggelement har levererat prefabricerade, spännarmerade tegelbalkar till bygget. Bland annat alla 1 1/2-stens rullskift ovan fönster. Även till flertalet övriga objekt visade i tidningen har Sköldinge levererat tegelbalkar.

Arkitekt: BLP Arkitekter AB
Byggherre: Stockholms Läns Landsting
Entreprenör: Konstrukta Byggnads AB, Danderyd
Konstruktör: TH Konsult AB, Stockholm
Byggår: 1985-86
Tegel: Haga Rosett, spånat

Hela Stockholm är som en jätteutställning för Stråbrukens produkter. Det finns knappast ett kvarter som vi inte har varit med om att bygga upp. Våra bruk har levererat komplett material till tusentals tegelfasader. Otaliga fastigheter har putsats med våra ädelputser. Kulturhus och andra vackra byggnader har renoverats med våra kalkfärger. Kompletteringsarbeten av olika slag har gjorts med vårt bruk och vår torrbetong. Golv har spacklats

med vårt golvspackel. Hus har lagats med våra lagningsmassor.

Stråbruken har funnits i snart hundra år. Många av våra produkter likaså. Det kan vara en intressant tanke i tider när företag kommer och försvinner och man diskuterar produktgarantier på några futtiga år.

Idag är vi starkare än någonsin. Programmet är störst i landet. Distributionen är effektiv. Maskinutrustningen är komplett med

**VÅR STOCKHOLMS-UTSTÄLLNING ÄR 2 KVADRATMIL STOR.
OCH DEN ÄR ÖPPEN DYGNET RUNT.**

Intermarco-Farner, Sthlm.

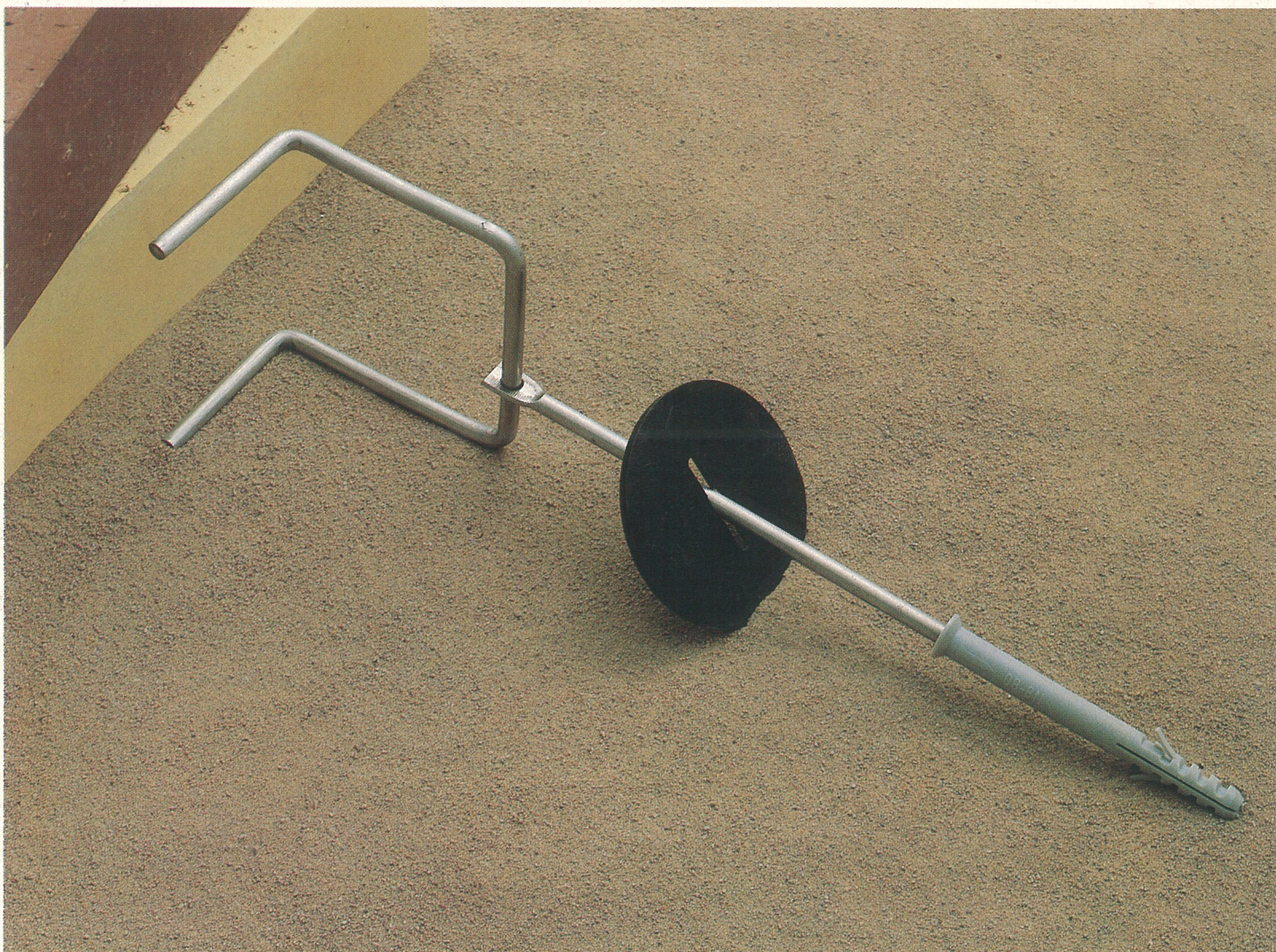
**bl a högmoderna kontinuerliga blandare.
Vi är med andra ord bättre rustade än någon
annan för att på ett tryggt och effektivt sätt
ta hand om allt som har med murat och putsat
byggande att göra.**

**Tro nu inte att du måste köpa hela pro-
gram av oss bara för att vi är stora. Flexi-
bilitet är vår styrka. Använd oss gärna för
enstaka produkter om du föredrar det. Vi
finns över hela landet. Inte bara i Stockholm.**

STRIBRUKEN
Byggprodukter

INTE BARA EN VACKER FASAD.

Glöm byggnormerna!

Med Optikramlan från Sydtegel löser du en gång för alla problemet med att hitta rätt förankring till den speciella stommen.

Optikramlan är lämplig för infästning i alla material. Antingen det gäller betong, håltegel, massivt tegel, lättbetong, lättklinker eller trä.

Optikramlan är tillverkad av rostfritt syrafast material. Den har minimalt antal delar med optimala egenskaper; goda lastupptagande värden och tar effektivt upp både tryck- och dragkrafter.

Kramlan är givetvis typgodkänd av Statens Planverk. Så sluta leta bland normer och bestämmelser.

SYDTEGEL

MALMÖ: FERSENS VÄG 16, BOX 170 34, 200 10 MALMÖ. TELEFON 040-787 70.
GÖTEBORG: TOLTORPSGATAN 137, 431 41 MÖLNDAL. TELEFON 031-87 02 70.
STOCKHOLM: LÖVHOLMSBRINKEN 2A, 117 43 STOCKHOLM. TELEFON 08-45 25 50.